Examenul național de bacalaureat 2023 Proba E. d) Chimie organică

Simulare

• Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.

• Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Subjectul A

Itemii de la 1 la 10 se referă la compuși organici ale căror formule de structură, notate cu litere de la (A) la (F), sunt prezentate mai jos:

(A) CH₂=CH-CH₂-CH₃

(B)

CH₃COOH

(C)

 $\textbf{(E)} \quad \begin{array}{c} \text{HOOC--CH}_2 - \text{CH}_2 - \text{CH} - \text{COOH} \\ \text{NH}_2 \end{array}$

F) H₂C=CH | | OCOCH₃

Pentru fiecare item, notați pe foaia de examen numărul de ordine al itemului însoţit de litera corespunzătoare răspunsului corect. Fiecare item are un singur răspuns corect.

1. Conține în moleculă două grupe funcționale cu caracter acid:

a. (B); **c.** (E);

b. (D); **d.** (F).

2. Are în moleculă numai atomi de carbon terțiar:

a. (A); **c.** (D);

b. (C); **d.** (E).

3. Compusul rezultat în urma reacției dintre (A) și clor, în tetraclorură de carbon, are în moleculă:

a. 1 atom de carbon tertiar; **c.** 6 electroni neparticipanți;

b. 2 atomi de carbon asimetric; **d.** 8 legături covalente carbon-hidrogen.

4. Este adevărat că:

a. (A) *nu* reacționează cu acidul clorhidric; c. (C) formează cu naftalina amestec omogen;

b. (B) *nu* reactionează cu etanolul; **d.** (E) este lichid, în conditii standard.

5. Este adevărat că:

a. (A) *nu* prezintă izomerie de catenă;
b. (B) este un alcool monohidroxilic;
c. (C) are formula brută CH;
d. (F) este un polimer vinilic.

6. Compusul organic (E):

a. are catena ramificată;
 c. este acidul glutamic;

b. are în moleculă patru legături covalente π(pi); **d.** este lisina.

7. Catalizatorul folosit în reacția de obținere a compusului organic (D), din toluen și acid azotic, este:

a. acidul sulfuric;b. clorura de aluminiu;c. nichelul fin divizat;d. paladiul fin divizat.

8. Este fals că:

a. (A) este o alchenă; c. (D) este o hidrocarbură aromatică;

b. (B) se poate obține prin fermentație; **d.** (F) are în moleculă două duble legături.

9. Conțin aceeași masă de oxigen într-un mol de substanță:

a. (B) şi (D); **c.** (D) şi (E); **b.** (B) şi (F); **d.** (D) şi (F).

10. În 36,75 g de compus (E) există:

a. 7 g de azot; **c.** 22,5 g de hidrogen;

b. 15 g de carbon; **d.** 32 g de oxigen. **30 de puncte**

Subjectul B

Citiţi următoarele enunţuri. Dacă apreciaţi că enunţul este adevărat scrieţi, pe foaia de examen, numărul de ordine al enunţului şi litera A. Dacă apreciaţi că enunţul este fals scrieţi, pe foaia de examen, numărul de ordine al enunţului şi litera F.

- 1. Formula moleculară a unui compus organic este un multiplu întreg al formulei sale brute.
- 2. În molecula acrilonitrilului există sase legături covalente σ (sigma).
- 3. Acetilena formează în reactia cu hidrogenul, în prezenta nichelului, o hidrocarbură saturată.
- 4. Reactia de nitrare a fenolului este o reactie de substitutie.
- 5. Glicil-seril-cisteina are în moleculă patru atomi de oxigen.

10 puncte

SUBIECTUL al II-lea (25 de puncte)

Subjectul C

- 1. O hidrocarbură (H), cu catenă aciclică saturată, are în moleculă patru legături simple carbon-carbon.
- **a.** Determinați numărul atomilor de carbon din catena acidică saturată și notați formula moleculară a hidrocarburii (H).
- **b.** Știind că în molecula hidrocarburii (H) există un atom de carbon cuaternar, scrieți formula de structură a acesteia.
- c. Scrieți formula de structură a unui izomer al hidrocarburii (H), care are temperatura de fierbere mai mare decât aceasta.

 6 puncte
- 2. O alchină (A) are denumirea științifică (I.U.P.A.C.) 3-etil-1-pentină.
 - a. Scrieți formula de structură a alchinei (A).
- **b.** Scrieți formula de structură a alchinei (B), izomeră cu (A), care are în moleculă numai atomi de carbon primar și cuaternar.

 3 puncte
- Scrieți ecuația reacției de nitrare a naftalinei cu amestec nitrant, pentru obținerea mononitroderivatului. Utilizați formule de structură pentru compușii organici.

 2 puncte
- **4.** O cantitate **x** mol de naftalină se nitrează cu amestec nitrant. Știind că naftalina se transformă integral în mononitroderivat și că s-au consumat 42 g de amestec nitrant cu 30% acid azotic, procente masice, calculați masa de naftalină necesară reacției, exprimată în grame. **3 puncte**
- 5. Notați o proprietate fizică a naftalinei, în condiții standard de temperatură și de presiune. 1 punct

Subjectul D

1. Scrieți ecuațiile reacțiilor de cracare a *n*-butanului.

4 puncte

2. În procesul de cracare a *n*-butanului s-a obținut un amestec gazos care conține 18% metan și 22% etan, procente molare. Știind că în proces s-au introdus 134,4 L de *n*-butan, măsurați în condiții normale de temperatură și de presiune, calculați cantitatea de *n*-butan care a rămas netransformată, exprimată în moli. *4 puncte*3. Notati două utilizări ale etenei.

SUBIECTUL al III-lea (25 de puncte)

Subjectul E

1. Se consideră schema de transformări:

(I) $A + O_2 \xrightarrow{mycoderma \ aceti} B + H_2O$

(II) $B + a \longrightarrow (CH_3COO)_2Zn + H_2$

(III) $B + CaO \longrightarrow D + H_2O$

Scrieti ecuatiile reactiilor din schema de transformări.

6 puncte

- Scrieţi ecuaţia reacţiei de obţinere a acidului acetilsalicilic din acid salicilic şi anhidridă acetică. Utilizaţi formule de structură.

 2 puncte
- **3.** O probă de acid salicilic este tratată cu anhidridă acetică pentru obținerea acidului acetilsalicilic. Știind că s-au introdus în proces 276 g de acid salicilic și s-au obținut 288 g de acid acetilsalicilic, determinați randamentul reacției.
- **3 puncte 4.** În 71 g de sare de magneziu a unui acid monocarboxilic cu catenă aciclică saturată, (A), sunt 24 g de carbon. Determinați formula moleculară a acidului monocarboxilic (A). **3 puncte 3 puncte**

5. Notați o utilizare a etanolului. 1 punct

Subjectul F

1. O tripeptidă formează la hidroliză parțială valil-glicină și glicil-valină. Știind că în molecula tripeptidei există un singur atom de carbon asimetric, notați denumirea tripeptidei și scrieți formula de structură a acesteia.

3 puncte

- **2. a.** Scrieți ecuația reacției de oxidare a glucozei cu reactivul Tollens. Utilizați formule de structură pentru compușii organici.
- **b.** O probă de glucoză, cu masa 10 g, este tratată cu reactiv Tollens, în exces. Știind că se formează 10,8 g de argint, determinați puritatea glucozei. Se consideră că impuritățile nu reacționează cu reactivul Tollens.

5 puncte

3. Explicați, având în vedere structura zaharozei, solubilitatea acesteia în apă. 2 puncte

Mase atomice: H- 1; C- 12; N- 14; O- 16; Mg- 24; Ag- 108. **Volumul molar** (condiții normale): V = 22,4 L·mol⁻¹.